

Aine AJALUGU

I. Õppe- ja kasvatus eesmärgid

Ajalooõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb huvi mineviku vastu; teab, et minevik on olnud muutuv ja väga mitmekesine;
- 2) omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost;
- 3) kirjeldab abivahendite toel olulisi ajaloosündmusi, inimeste eluviisi ja tegevusalasid õpitud ajastutel;
- 4) teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi; teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes;
- 5) nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna, kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda;
- 6) teab ja väärtustab kombeid ning traditsioone oma kultuuris; väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning määratleb end oma rahva liikmena;
- 7) leiab infot eri teabeallikatest, oskab hinnata erinevate teabeallikate usaldusväärsust.

II. Õppeaine kirjeldus kooliastmeti (6.-7. klass)

6. klassis algav ajaloo õppimine võimaldab õpilastel suhestuda minevikuga. Ajalooõpetuses lähtutakse õpilasest kui ajaloos osalejast. Õpilasel kujundatakse arusaam, et ajalugu on ka tema enda lugu. Toetatakse õpilase isiklikele kogemustele ning eelnevatele teadmistele ja kujutlustele, kesksel kohal on nende aktualiseerimine ja süstematiseerimine. Ajalooga tutvumine algab enamasti õpetaja suunamisel ja juhendamisel, kasutatakse praktilisi õpiülesandeid (nt vanematelt ja vanavanematelt teabe kogumine oma pere ja suguvõsa kohta). Korraldatakse õppekäike muuseumidesse ja ajaloolistesse paikadesse, vaadatakse õppefilme. Õppetegevuse käigus omandatakse mitmesuguseid oskusi (küsimuste esitamine, teabe hankimine, eneseväljendamine), arendatakse koostööoskusi ja kujutlusvõimet. Ajalootunnis kasutatavad õpitegevused (lugemine, küsimustele vastamine, arutlemine, jutustuse kuulamine, ümberjutustamine) toetavad õpilaste psüühiliste protsesside ja kõne arengut, sealhulgas sõnavara rikastumist. Uut teemat käsitlema asudes selgitatakse välja õpilase eelteadmised ja laiendatakse sõnavara, et vältida võimalike väärkujutluste kinnistumist ja uute kujunemist. 6. klassis omandatakse teadmisi õpilase lähiümbruse kohta, 7. klassis keskendutakse juba laiemalt Eesti ajaloo ja üldajaloo õppimisele. Ajaloo õpetamisel on väga oluline muuseumide, ajaloo seotud paikade ja mälestiste külastamine, ajalugu tutvustavate filmide vaatamine ja muul viisil näitlikustamine.

III. Teemaatiline planeerimine klassiti

Klass: 6.klass, kokku 35 tundi

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming läbivate teemade kaudu	Ainetevahelised seosed
Peatükk: SISSEJUHATUS			
<p>Mis on ajalugu?</p> <p>Mida me minevikust mäletame?</p> <p>Suguvõsa ajalugu. Minu suguvõsa</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb huvi oma perekonna ajaloo ja sellega seotud minevikusündmuste vastu; 2) Koostab oma sugupuu väärtustab oma peret ja lähedasi. 	<p>Teabekeskond ja meediakasutus: info otsimine ja leidmine, kriitiline lähenemine allikatele.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: probleemide lahendamise oskuse arendamine koostöös teiste õpilastega.</p>	<p>Muusika: muusikateosed ajalooallikana.</p> <p>Kunst: kunstiteosed ajalooallikana.</p>
Peatükk: SUULISED AJALOOALLIKAD			
<p>Vanemate (ema, isa) lapsepõlve aegne elu maal ja linnas. Vanavanemate elu linnas nende noorusajal.</p> <p>Kool läbi aegade. Toit inimeste elus eri aegadel. Eri ajastute inimeste rõivad.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab, et kodukoht ja elutingimused on ajaloo käigus muutunud; 2) kirjeldab elu maal ja linnas vanemate lapsepõlveajal. Ja noorusajal; 	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon: tehnika areng ajastute kaudu, lähtudes materjalidest ja töötlusviisidest.</p>	<p>Kirjandus: suulised ajalooallikad, folkloor.</p> <p>Muusika: rahvalaulud.</p>

	3) nimetab olulisemaid muutusi koolis ja õppimises läbi aegade.		
Peatükk: KIRJALIKUD JA ESEMELISED AJALOOALLIKAD			
Vanad asjad jutustavad minevikust. Muuseum. Kirjalikud ajalooallikad. Arhiiv. Vanad ehitised jutustavad minevikust. Rehetare. Ajaloo jäljed maastikul ja maapõues. Ajaloolised raamatud ja filmid.	Õpilane: 1) tajub mineviku ja oleviku seoseid; 2) Nimetab ja kirjeldab oma kodukoha vanemaid ehitisi; 3) kirjeldab, milliseid ajaloo jälgi võib maastikult ja maapõuest leida.	Väärtused ja kõlblus: õpilane teab, et väärtused ja kõlblus sõltuvad aja ja ruumi kontekstist.	Kirjandus: info raamatus muinasajast.
Peatükk: AJAARVAMINE			
Ajaarvamisest. Esimesed jäljed inimestest kodukohas. Kodukoht muinasajal. Keskaja jäljed kodukohas. Kodukoht 100 a tagasi. Eluolu kodukohas kaasajal.	Õpilane: 1) mõistab ajalist järgnevust ajateljel; 2) omab üldist ettekujutust kodukoha ajaloo perioodidest.	Kultuuriline identiteet: on kultuuriliselt salliv; mõistab kultuuride muutumist ajaloo vältel.	Loodusõpetus: ajalooliste sündmuste ja muutuste mõju maailma territooriumite omadustele. Inimeseõpetus: ühiskondlikke muutused ja arengud ajas.

Klass: 7.klass, kokku 70 tundi

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming läbivate teemade kaudu	Ainetevahelised seosed
-----------------	---------------------	---------------------------------------	-------------------------------

Peatükk: MUINASAEG			
<p>Ajaarvamisest. Kiviaeg. Karjakasvatuse ja põlluharimise algus. Metallide kasutuselevõtt. Looduslike tingimuste osa inimkonna arenemisel. Muinasaja ajajärgud ja nende üldiseloostus.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nimetab tähtsamad muinasajast ja selle perioodidest (kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg); 2. kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid; 3. selgitab, mis on sajand, aastatuhat, eKr, pKr. 	<p>Keskond ja jätkusuutlik areng: õpilane saab aru kohalike ressursside säästlikust kasutamisest.</p>	<p>Kunst: muinasaegne kunst ja arhitektuur.</p> <p>Kirjandus: muinasjututud ning rahvalood.</p> <p>Loodusõpetus: maastiku ja kliima mõju muinasaegsete inimeste eluviisi ja asustust.</p>
Peatükk: MUINASAEG EESTIS			
<p>Jääaeg. Eesti ala asustamine inimestega. Vanimad inimasulad Eestis. Muistsete eestlaste elu-olu. Karjakasvatuse ja põlluharimise algus Eestis. Eesti ala asustus I ja II aastatuhande vahetusel. Eestlased muinasaja lõpus. Eestlaste naabrid. Eestlaste naabruses tekivad riigid. Suhted naabritega.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab ja näitab kaardil teisi Eesti ala suuremaid linnuseid; 2) kirjeldab eestlaste eluolu muinasajal; 3) jutustab eestlaste eluolust muinasaja lõpul, nimetab ja näitab kaardil Eesti suuremaid muinasmaakondi. 	<p>Kultuuriline identiteet: õpilane leiab endale mõtestatud ühisosa kodukandi minevikuga, mis toetab tema paikkondlikku identiteeti.</p>	<p>Kirjandus: muinasaegse Eesti rahvaluuled.</p> <p>Muusika: Eesti rahvalaulud.</p> <p>Käsitöö: Eesti rahva mustrid rõivastel.</p>
Peatükk: VANAAEG			

<p>Vanaaja sisu ja üldisloomustus. Vanaaja kõrgkultuuride olulisus kas Vana-Ida, Vana-Rooma või Vana-Kreeka näitel.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab vanaaja kultuure ja oskab nimetada ajastu olulisemaid saavutusi ja leiutisi. 	<p>Kultuuriline identiteet: on kultuuriliselt salliv; mõistab kultuuride muutumist ajaloo vältel</p>	<p>Kunst: antiikaja mõjukaid kunstistiilid.</p> <p>Kirjandus: vanaaja kirjandus (antiik-Kreeka tragöödiad, rooma eeposed).</p>
<p>Peatükk: KESKAJAST JA FEODAALKORRAST</p>			
<p>Keskaja üldisloomustus. Põlluharimise areng keskajal. Talupoegade elu-olu. Feodaalide elu-olu. Keskaegsed linnad. Ristiusu kirik. Feodaalsed riigid. Ristisõjad.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab kõige üldisemal kujul keskaja olemust; 2) kirjeldab kiriku rolli ja tähtsust keskaja ühiskonnas; 3) nimetab ristisõdade põhjusi. 	<p>Väärtused ja kõlblus: humanismi väärtustamine renessansiajal ja selle mõju ühiskonna arengule.</p>	<p>Kirjandus: keskaegseid ballaadid, rüütllugusid, laulud ja eeposed.</p> <p>Kunst: Keskaegne kunst ja arhitektuur.</p>
<p>Peatükk: EESTLASTE MUISTNE VABADUSVÕITLUS</p>			
<p>Tung itta Liivlaste ja lätlaste alistamine Muistse vabadusvõitluse algus. Ümera lahing. Lembitu. Madisepäeva lahing. Taanlased Põhja-Eestis.</p> <p>Muistse vabadusvõitluse lõpp.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab olulisemaid sündmusi, mis leidsid aset keskajal Eesti aladel; 2) nimetab muistses vabadusvõitluses eestlaste lüüasaamise põhjusi, väärtustab vabadust. 	<p>Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: iseseisva õppimise oskuse arendamine.</p>	<p>Muusika: Eesti rahvalaulud.</p> <p>Kunst: muistne vabadusvõitlus on teema, mida on kujutatud ka kunstis (maalikunstnikud).</p>

Peatükk: EESTLASED VÕÕRA VÕIMU ALL			
<p>Eesti ala pärast vallutust. Jüriöö ülestõus. Keskaegsed linnad Eestis. Keskaegne Tallinn. Reformatsioon. Reformatsiooni mõju kultuuri arengule.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab eestlaste elus toimunud muutusi pärast maa vallutamist; 2) seletab oma sõnadega reformatsiooni olemust ja mõju kultuuri arengule. 	<p>Kultuuriline identiteet: on kultuuriliselt salliv; mõistab kultuuride muutumist ajaloo vältel.</p>	<p>Loodusõpetus: Eesti geograafiline asukoht ja selle mõju vallutamisele.</p> <p>Inimeseõpetus: inimeste elu ühiskonna erinevate kihtide vahel võõrvõimu ajal.</p>
Peatükk: EESTLASTE NAABRID XIII- XV SAJANDIL			
<p>Liivlased, lätlased, leedulased, Soomlased, rootslased. Venelased.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) selgitab õpitava ajalooperioodiga seostuvaid olulisemaid põhimõisteid; 2) kirjeldab olulisemaid muutusi Baltimaade rahvaste elus. 	<p>Teabekeskond ja meediakasutus: infoallikate kriitiline töötlemine ja nende põhjal järelduste tegemine.</p>	<p>Loodusõpetus: Eesti naaberriikide asukoht kaardil.</p> <p>Kunst: Eestlaste naabrite kunst ja arhitektuur.</p>
Peatükk: EESTI VARAUUSAJAL			
<p>Liivi sõda. Eesti Rootsi riigi koosseisus. Eestikeelse koolihariduse algus. Tartu Ülikool. Suur nälg.</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab Liivi sõja põhjusi ja tagajärgi; 2) kirjeldab, millised muutused toimusid 	<p>Kultuuriline identiteet: Euroopa keskaegsete arhitektuurstiilide näited Eestis.</p>	<p>Kirjandus: kirjanduslikud tekstid inimeste eluolust uusaja Euroopas, üksikisikute elulood.</p>

	<p>talurahva elus ja linnade arengus Rootsi ajal;</p> <p>3) selgitab ülikooli asutamise tähtsust;</p> <p>4) nimetab suure näljaaja põhjusi ja tagajärgi.</p>		
Peatükk: SUURED LEIUTUSED JA AVASTUSED			
<p>Teaduse ja tehnoloogia areng keskaja lõpul. Trükikunsti leiutamine. Esimesed eestikeelsed raamatud. Tulirelvade kasutuselevõtmine. Linnade kaitseehitiste muutumine. Meresõidu arenemine. Ameerika avastamine. Esimene teekond ümber maailma. Asumaade vallutamine. Orjakaubandus.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) teab keskaja Euroopa eluolu muutusi, avastusi ja leiutisi;</p> <p>2) kirjeldab muutusi sõjanduses seoses püssirohu kasutuselevõtuga.</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon:</p> <p>tehnika arengu mõju ühiskonnale uusaegses Euroopas.</p>	<p>Inimeseõpetus: teadus ja tehnoloogia avastuste mõju inimese elule.</p> <p>Kunst: fotograafia mõju kunstile.</p>

IV. Õpiväljund 6.-7. klass (projekti toode)

Õpiväljund (projekti toode)	Eesmärk (seotud õpilase teadmiste, oskuste ja pädevustega)	Sisu (mida konkreetselt teeme selle aine raames)
Fotonäitus „Millist värvi on suvi“?	Õpilane tunneb huvi oma pere, kodukoha ja kodumaa vastu.	Teeb foto möödunud suvest kas kodukohas või välismaal (vaatamisväärsuste juures).

Orienteerumine kodukohas	Õpilane teab mõnd olulist kodukoha ajaloolist isikut ja tema rolli ajaloo ning oma linna arengus.	Osaleb orienteerumises linnas, teeb vastavad ülesanded ajaloo aine raames.
Mardi-ja kadripäev päev	Õpilane teab, kuidas muutus inimeste eluolu muinasajal.	Tunneb Eest rahvakalendri tähtpäevi ning oskab neid vastavalt tähistada.
Jõulud	Õpilane tajub eluolu ja esemelise keskkonna muutumist läbi aja.	Osaleb jõulu üritustel, teades selle ajaloolise tausta ning tähenduse inimese elus.
Heategevusnädala üritused	Õpilane väärtustab sallivust, hoolivust, abistamist ja lugupidamist. Mõistab ja oskab kirjeldada töö tähtsust (tulemus, eesmärk, tingimused).	Õpilane tegeleb vabatahtliku tööga kohalikus loomade varjupaikades. Õpilane kogub vajalikke esemeid loomadele.
Sõbrapäev	Õpilane oskab leida vajalik teavet erinevatest infoallikast ning seda infot edasi anda.	Õpilane otsib informatsiooni Sõbrapäeva ajaloo ja traditsioonide kohta ning jagab oma mõtteid ja tundeid sõpruse ja armastuse teemadel.
Vastlad	Õpilane teab, kuidas muutus inimeste eluolu muinasajal.	Tunneb Eest rahvakalendri tähtpäevi ning oskab neid vastavalt tähistada.
Intellektuaalne mäng „Reisimine ajas“	Õpilane teab mõnd olulist ajaloolist isikut ja tema rolli ajaloo.	Õpilane osaleb töötoas „Ajaloolised isikud läbi aegade“.

V. Õppeaine kirjeldus kooliastmeti (8.-9. klass)

8. ja 9. klassis keskendutakse Eesti ajaloo seostele Euroopa ja maailma ajalooga. Euroopas ja maailmas toimunud sündmusi käsitletakse eeskätt Eesti ajaloo paremaks selgitamiseks ja ilmestamiseks. Rõhutatakse, et Euroopas toimunud sündmused on tugevasti mõjutanud Eestis toimunud sündmusi (sõjad, revolutsioonid, tootmissuhete muutused jms). Ajalooõpetuse puhul seni olulisena rõhutatud põhimõtetele lisandub 8.–9. klassis tähelepanu pööramine otsestele ja kaudsetele põhjuslikele seostele. 8. klassi ajalooõpetuses on oluline tuua selgelt esile seosed varem õpituga, 9. klassis on põhitähelepanu lähiajaloo sündmustel, kuna just neil on igapäevaelus kõige tajutavam mõju õpilasele, tema perele/suguvõsale ja keskkonnale. Keskkel kohal on õpetaja ja õpilase koostöö. Õpilane vajab õpetaja tuge ja juhendamist põhikooli lõpuni. Arvestades õpilaste lugemiraskusi, loetakse teksti klassis ühiselt ning analüüsitakse seejärel loetut õpetaja suunamisel, et tagada selle mõistmine. Peale uute mõistete omandamise on olulisel kohal ka

sõnavara laiendamine üldisemalt. Põhikooli lõpuni on vajalik näitlikustamine, teavet ei saada ainult õppetekstidest, vaid ka teistest allikatest (õpetaja jutustus, õppefilm, kaardid, fotod jne). Suur osa näitlikustamisest toimub teabe- ja sidetehnikavahendite toel. Õppe raames tehakse õppekäike muuseumidesse ja ajaloolistesse paikadesse, näidatakse filme, mis kajastavad minevikus toimunud sündmusi jne.

VI. Teemaatiline planeerimine klassiti

Klass: 8.klass, kokku 70 tundi

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming läbivate teemade kaudu	Ainetevahelised seosed
Peatükk: MAAILM UUSAJAL			
Mis on uusaeg? Euroopa uusaja algul. Ameerika iseseisvussõda ja USA sünd. Suur Prantsuse revolutsioon. Napoleoni sõjad. Euroopa pärast Napoleoni sõdu. Tööstusrevolutsioon.	Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab Euroopa ja maailma uusaja tähtsamaid sündmusi, mis on mõjutanud Eesti ajalugu; 2) nimetab uusaja alguseks loetavaid sündmusi, kannab need ajateljele; 3) kirjeldab, millised olulised muutused kaasnesid tööstusliku pöördega. 	Tehnoloogia ja innovatsioon: õpilane tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.	Kunst: uusaja kunst, renessansiaeg, barokk. Inimeseõpetus: ühiskonna ja kultuuriliste normide muutused.
Peatükk: EESTI TSAARI-VENEMAA VÕIMU ALL			
Põhjasõda. Eesti pärast ühendamist Venemaaga. Muudatused majanduses.	Õpilane:	Kultuuriline identiteet: Venemaa kultuuri mõju eestlaste keelele, kommetele, kunstile ja kirjandusele.	Kirjandus: Eesti ja Venemaa kirjandus sel ajal.

Pärisorjus. Talude päriseksostmine. Talude Talurahvarahutused. Mahtra sõda.	1) selgitab üldisi fakte uusaja sündmustest ja inimeste elu-olust Eestis kuni Esimese maailmasõja lõpuni; 2) nimetab Põhjasõja põhjusi ja tagajärgi; 3) nimetab olulisemaid muudatusi majanduses.	Eestlased oma kultuuripärandi säilitamine ja rahvustunde tugevdamine.	
Peatükk: EESTI TALURAHVA ELU			
Talupere. Talu hooned Talupere aastaringset tööd. Talurahva söök ja söögikombed. Rahvakalender ja rahvakombed. Talurahvakoolid.	Õpilane: 1) kirjeldab, kuidas majanduslikud ja ühiskondlikud muutused on mõjutanud inimeste elukorraldust; 2) nimetab talupere liikmeid ja nende kohustusi; 3) kirjeldab taluhooneid ja nende otstarvet; 4) nimetab olulisemaid rahvakalendri tähtpäevi, võrdleb nende tähistamist tänapäevaste traditsioonidega;	Kultuuriline identiteet: talurahva eluviisid, kombed, uskumused ja rahvakalendri tähtpäevad Eesti rahvuskultuuri kujunemisel. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: migratsioon maalt linna, mis mõjutas maapiirkondade majandust ja kultuuri.	Loodusõpetus: põllumajandusega seotud protsessid. Inimeseõpetus: suhted erineva ühiskonnaklasside vahel. Muusika: Eesti rahva laulud, rahva musikaalsed instrumendid.

	5) mõistab ja põhjendab hariduse tähtsust talurahva jaoks.		
Peatükk: RAHVUSLIK ÄRKAMISAEG			
<p>Ärkamisaja eellugu.</p> <p>Vanemuise Selts.</p> <p>I üldlaulupidu.</p> <p>Eesti teatri algus.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab I üldlaulupidu, mõistab selle olulisust;</p> <p>2) võrdleb tollast teatrit tänapäevasega;</p> <p>3) nimetab olulisemaid sündmusi ja isikuid rahvusliku ärkamisaja ajaloos, põhjendab nende tähtsust eestlaste jaoks.</p>	<p>Kultuuriline identiteet: laulupidude traditsiooni tähendus kogukondi ühinemisel ja rahvustunnete tugevdamisel.</p> <p>Teabekeskond ja meediakasutus: õpilane suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada.</p>	<p>Kirjandus: luuletused kodumaast.</p> <p>Muusika: laulutradsioonid ja laulupidu, eesti laulud.</p> <p>Kunst: kodumaa, looduse ja rahvuslikke teemasid kunstnike loomingus.</p>
Peatükk: TÖÖSTUSE ARENG. VENESTAMISAEG			
<p>Esimesed vabrikud ja raudteed Eestis Töölise elu Venestamisaja. Rahvuslik liikumine venestamisajal. EÜS ja Eesti rahvusvärvide algus. Karskus- ja spordiseltsid.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) teab, et inimeste teadmised on kujunenud suhtlemises teiste rahvastega;</p> <p>2) selgitab, millised võimalused avas raudteede rajamine;</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon: innovatiivsete tehnoloogiate kasutamine tööstuses ning selle mõju tänapäevasele elule.</p>	<p>Loodusõpetus: teatud piirkondade muutused tööstuslikult olulisteks ja kuidas see mõjutas rahvastiku paiknemist ja liikumist.</p>

	3) jutustab EÜS-i lipu saamise lugu ja nimetab rahvusvärvide tähendusi.		
Peatükk: EESTI XX SAJANDI ALGUSES			
Eesti majandus XX sajandi algul. 1905.-1907. aasta revolutsioon. Revolutsioonisündmused Eestis. Mõisate põletamine. Eesti enne I maailmasõda. Väljarändamine Eesti kultuur XX sajandi algul.	Õpilane: 1) kõrvutab ajateljel mõningaid olulisi Eestis ja Euroopas toimunud sündmusi; 2) nimetab olulisemaid muutusi Eesti majanduses; 3) nimetab väljarändamise põhjusi, näitab kaardil väljarändajate sihtkohariike. 4) nimetab mõningaid Eesti kirjanikke, kunstnikke ja heliloojaid.	Kultuuriline identiteet: kultuurilise ja sotsiaalse mitmekesisuse ära tundmine ja väärtustamine.	Kirjandus: rahvusliku identiteedi ja iseseisvuse püüdlusi kajastamine kirjanduses (A.H. Tammsaare ja O. Luts). Muusika: Eesti heliloojad ja nende muusikalised teosed. Kunst: Eesti kunstnike maalid.
Peatükk: MAAILM I MAAILMASÕJA EEL			
Suured leiutused ja avastused. Suurriikide ajastu (Briti impeerium, Ameerika Ühendriigid, Tsaari-Venemaa, Saksamaa, Prantsusmaa). I maailmasõja põhjused ja algus. 1917. aasta revolutsioon	Õpilane: 1) teab, et Euroopas toimunud sündmused on oluliselt mõjutanud Eesti ajalugu;	Väärtused ja kõlblus: ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtete tundmine.	Inimeseõpetus: sotsiaalsed suhted, naiste õigused.

Venemaal. Nõukogude võimu kehtestamine. I maailmasõja lõpp.	2) näitab kaardil suurriike ja mõnda nende riikide asumaadest; 3) nimetab I maailmasõja põhjused ja osapooled.		
Peatükk: EESTIST SAAB ISESEISEV RIIK			
Eestlased I maailmasõjas. Eesti 1917- 1918 aastatel.	Õpilane: 1) teab ja selgitab, et tsaarivõimu kukutamine Venemaal andis Eestile võimaluse iseseisvumist taotleda; 2) mõistab ja selgitab Eesti Vabariigi sünni tähtsust kõigi eestlaste jaoks.	Kultuuriline identiteet: kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsuse mõistmine ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana.	Loodusõpetus: Eesti geograafiline asend, loodusressursse ja nende roll iseseisvuse kujunemisel, selle mõju majandusele ja kultuurile. Kirjandus: rahvuslikku identiteeti ja iseseisvusvõitluse peegeldamine.

Klass 9. klass, kokku 35 tundi

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming läbivate teemade kaudu	Ainetevahelised seosed
Peatükk: EESTI VABADUSSÕDA			
Vabadussõja algus. Kaitse korraldamine. Välismaine abi. Eesti vabastamine. Sõda sakslastega. Võnnu lahing.	Õpilane: 1) selgitab üldisi fakte uusaja sündmustest ja inimeste eluolust Eestis Esimese maailmasõja lõpust tänapäevani;	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: demokraatlikku ühiselu korraldamise väärtustamine.	Kirjandus: "Nimed marmoritahvlil" Kunst: fotod

Vabadussõja lõpp. Tartu rahu	<p>2) nimetab Vabadussõja puhkemise põhjusi ning vastaseid, kellega eestlastel tuli Vabadussõjas võidelda;</p> <p>3) oskab selgitada Tartu rahu tulemusi ja tähtsust.</p>		Inimeseõpetus: käitumine kriisiolukorras.
Peatükk: EESTI VABARIIK 1918-1940			
<p>Kogu ja maareform. Eesti Vabariigi sisse- ja välispoliitika. Põllumajandus, tööstus, kultuur ja haridus Eesti Vabariigis.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb huvi Eesti riigi mineviku vastu;</p> <p>2) mõistab, et eri ajastute kultuuri-, teaduse- ja tehnikasaavutused on olnud edasiviivaks jõuks riikide (ka Eesti) arengus.</p>	<p>Kultuuriline identiteet: omandab teadmisi eesti rahvuskultuuri kujunemise</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsioon: mõistab tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile minevikus</p>	<p>Kunst: eestiaegne elu kujundamine kunsti teostes.</p> <p>Loodusõpetus: muutused igapäevaelus, uurimisoscuse kujundamine.</p>
Peatükk: MAAILM KAHE MAAILMASÕJA VAHEL			
<p>Saksamaa pärast I maailmasõda. Kommunistlik Nõukogude Liit. Asumaad ja rahvuslik vabadusliikumine.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi;</p> <p>2) kirjeldab, milline oli olukord Saksamaal ja Nõukogude Liidus enne ja pärast Hitleri võimuletulekut;</p>	<p>Väärtused ja kõlblus: analüüsib väärtusi ja kõlblisi norme, erinevaid väärtussüsteeme nende seoseid ajaloolis-kultuurilise kontekstiga.</p>	<p>Loodusõpetus: keskkonna ja geograafilise asendi mõju riigi arengule</p> <p>Muusika: „Helisev muusika“</p> <p>Arvutiõpetus: Power Point ettekanded, infootsing Internetist.</p>

	3) oskab Nõukogude Liidus rakendatud terrorile hinnangut anda.		
Peatükk: EESTI KAOTAB ISESEISVUSE 1939-1940			
Molotovi-Ribbentropi pakt. Baaside leping. Eesti okupeerimine ja liitmine NSV Liiduga. Esimene Nõukogude aasta.	Õpilane: 1) teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes; 2) kirjeldab Eesti okupeerimist ja liitmist Nõukogude Liiduga ja sellega kaasnenud muudatusi.	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: väärtustab konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist.	Arvutiõpetus: infootsing internetist.
Peatükk: TEINE MAAILMASÕDA 1939-1945			
II maailmasõja käik II maailmasõda ja Eesti Sõjasündmused Eestis 1944.a.	Õpilane: 1) kujutab ajateljele toetudes ette maailmas toimunud olulisemaid sündmusi; 2) teab ja nimetab II maailmasõja puhkemise põhjusi, 3) kirjeldab II maailmasõja tagajärgi Eestile ja eestlastele.	Tehnoloogia ja innovatsioon: mõistab tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid.	Inimeseõpetus: massihävitusrelvad; käitumine kriisiolukorras. Kunst: fotod, plakatid
Peatükk: EESTI JA MUU MAAILM PÄRAST II MAAILMASÕDA			
Maailm pärast II maailmasõda. Külm sõda.	Õpilane: 1) omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega	Väärtused ja kõlblus: mõistab, et mitmekesisus on ühiskonna rikkuse ja arengu tingimus.	Kunst: fotod, karikatuur.

<p>Nõukogude Eesti. Kommunistliku süsteemi kokkuvarisemine.</p> <p>Eesti taasiseseisvumine.</p>	<p>seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost;</p> <p>2) kirjeldab, milliseks kujunes Euroopa pärast II maailmasõda, näitab kaardil;</p> <p>3) selgitab, kuidas mõjus 50 aastat nõukogude võimu Eesti majandusele;</p> <p>4) mõistab ja põhjendab Eesti Vabariigi taasiseseisvumise olulisust.</p>		<p>Matemaatika: arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid).</p>
Peatükk: ÜHISKONNAÕPETUS			
<p>Põhiseadus. Eesti riigi sümbolid. Valimised.</p> <p>Riigikogu ja riigipea.</p> <p>Valitsus.</p> <p>Korraldus ja riigikaitse.</p> <p>Kohus</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna;</p> <p>2) kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda;</p> <p>3) väärtustab oma kodumaad ning Eesti Vabariigi kodanikuks olemist.</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon: kasutab info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat oma õppimise ja töö tõhustamiseks.</p> <p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: üksikisiku rolli poliitilises süsteemis.</p>	<p>Muusika: Eesti hümn.</p> <p>Inimeseõpetus: jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamine.</p>

VII. Õpiväljund 8.-9. klass (projekti toode)

Õpiväljund (projekti toode)	Eesmärk (seotud õpilase teadmiste, oskuste ja pädevustega)	Sisu (mida konkreetselt teeme selle aine raames)
Fotonäitus „Millist värvi on suvi“?	Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse, analüüsisoskuse, esinemisjulguse ja infootsingu lihvimine.	Fotonäitus võib julgustada õpilasi suhtlema teistega, jagades oma fotograafilisi vaatenurki ja suvega seotud kogemusi.
Orienteerumine kodukohas	Vaatlus- ja tähelepanuoskuse arendamine.	Õpilane otsib ja valib sobiva materjali ajaloosündmuste illustreerimiseks õpiku järgi ja Internetis.
Mardi-ja kadripäev päev	Eesti kultuuri tundmine ja väärtustamine. Autoriõigusest kinnipidamine.	Rühmas tegevused ja koostööd. Õpilased saavad õppida suhtlemist teiste inimestega, austades nende arvamusi ja traditsioone.
Jõulud	Infootsing, leitud info töötlemine ja vormistamine. Suulise ja kirjaliku väljendus- ning suhtlusoskuse arendamine. Koostöö ja suhtlemisoskuse arendamine.	Kingituste ostmine ja eelarvestamine. Õpilased saavad õppida mõistlikke ostuotsuseid. See aitab neil arendada teadmisi isikliku rahanduse ja rahalise planeerimise kohta.
Heategevusnädala üritused	Suulise kõneoskuse arendamine, oma seisukohta esitamine ja põhjendamine.	Ekskursioon varjupaigas, kus õpilased saavad aidata erinevate ülesannetega, nagu loomade jalutamine, mängimine, toitumine.
Sõbrapäev	Infootsing. Info töötlemine ja vormistamine. Kuulamis- ja kirjutamisoskuse arendamine.	Sõprade vestlusringid, kus õpilased saavad arutada sõpruse, suhete ja austusega seotud teemasid.
Vastlad	Infootsing, leitud info töötlemine ja vormistamine. Suulise ja kirjaliku väljendus- ning suhtlusoskuse arendamine.	Ohutus- ja tervisealased teadmised: Õpilastele tuleks õpetada vastlapäeva tegevustega seotud ohutusnõudeid ja tervisealaseid teadmisi.
Intellektuaalne mäng „Reisimine ajas“	Õpilaste huvi aktiveerimine, oskus kasutada töös varem saadud teadmisi, oskus arutleda ja analüüsida.	Õpilane osaleb töötubades.

